

Gyvenimas bendruomenėje

Psichologiniai aspektai

Gyvenimas bendruomenėje

Psichologiniai aspektai

Pirmasis klausimas, kurį galime užduoti sau apie bendrą gyvenimą, būdingą pašvęstiesiems, yra toks:

▶ **Kodėl esame kartu?**

Arba labiau asmeniškai galime klausti savęs:

▶ **Ko ieškau, kai esu su kitais?**

Gyvenimas bendruomenėje

Psichologiniai aspektai

Bendruomenės modeliai

- ▶ 1. Taisyklių laikymosi bendruomenė
- ▶ 2. Savęs realizavimo bendruomenė

Taisyklių laikymosi bendruomenė

Atskirų asmenų poreikiai pajungiami ir pritaikomi prie bendruomenės poreikių.

Svarbu, kad kiekvienas:

- ▶ atliktų savo vaidmenis, priskirtus jam „iš viršaus“
- ▶ ir prisiderintų prie jų.

Taisyklių laikymosi bendruomenė

Nerašytos taisyklės:

- ▶ kiekvienas turi gerbti kitų jo atžvilgiu turimus lūkesčius ir juos įgyvendinti
- ▶ nuomonių skirtumai yra neleistini, netgi laikomi skandalingais nukrypimais
- ▶ bendruomenė nusprendžia, kaip interpretuoti ir vertinti tai, kas vyksta.

Taisyklių laikymosi bendruomenė

- ▶ Šios taisyklės, kurių būtų atsisakyta, jei būtų priimtos atvirai,
- ▶ išsaugo vienybę, bet
- ▶ negali toleruoti individualumo.

Taisyklių laikymosi bendruomenė

- ▶ Tiriamas tarpusavio palaikymas:
- ▶ Labai stiprus priklausymo institutui jausmas
- ▶ Išoriškai tvirtas grupės sutelktumas
- ▶ Bendruomenė atrodo tobula
- ▶ Gerai sutvarkyta bendruomenės struktūra
- ▶ Kiekvienas turi savo vaidmenį
- ▶ Atrodo, kad visi gyvena tuo pačiu esminiu idealu.

Taisyklių laikymosi bendruomenė

- ▶ Trūksta asmeninio tapatumo. Į jį žiūrima kaip į grėsmę sistemai.
- ▶ Grupės tapatumas negali atstoti asmeninio tapatumo, todėl asmuo patenka į krizę:
  - ▶ Jis nėra įpratęs mąstyti savo galva, tad kai gyvenimo aplinkybės priverčia tai daryti, nepasitiki tuo, kaip jis suvokia ir ką galvoja.

Taisyklių laikymosi bendruomenė

- ▶ Bendruomenėje, kur viskas funkcionuoja struktūros vardan,
- ▶ gyvenantis žmogus jaučiasi supančiotas taisyklių, prie kurių atsiradimo jis neprisidėjo.

Taisyklių laikymosi bendruomenė

Tokioje atmosferoje žmogus autoritetų atžvilgiu jausis:

- ▶ silpnas
- ▶ mažas
- ▶ psichologiškai linkęs laikyti save žemesniu.

.

Savęs realizavimo bendruomenė

- ▶ Šiame modelyje į bendruomenę žiūrima per asmeninių poreikių prizmę:
- ▶ beatodairiškai pabrėžiamas individas, atskiras asmuo, per mažai atsižvelgiama į instituciją.
- ▶ Tai pirmojo modelio priešingybė: grupė egzistuoja ne dėl bendruomenės gerovės, bet išimtinai tik dėl asmens gėrio ir augimo.

Savęs realizavimo bendruomenė

Bendruomenė tarnauja atskiram asmeniui:

- ▶ Ji turi pasirūpinti, kad kiekvienas individas realizuotų visus savo asmeninius poreikius.
- ▶ Apaštalinė veikla visada turi atitikti asmeninius gabumus ir leisti jiems išsiskleisti.
- ▶ Bendruomenė yra gerai funkcionuojanti, jeigu visus savo narius padaro laimingus.

Savęs realizavimo bendruomenė

Didysis šio modelio pranašumas – tai, kad jis atvedė į krizę taisyklių laikymosi bendruomenę ir skatino gyvenimo bendruomenę:

- ▶ su kiekvienu turi būti elgiamasi asmeniškai, pagal jo augimo ritmą,
- ▶ asmuo yra daug vertingesnis už struktūrą.

Savęs realizavimo bendruomenė

- ▶ Jei ši tendencija tampa vienintele, gali nuvesti į priklausymo institutui jausmo praradimą.
- ▶ Tokioje perspektyvoje labai lengvai individualumas virsta individualizmu:
- ▶ daug žmonių, kurie gyvena kartu, bet yra „neliečiamieji“ ir greit įsižeidžia, vos tik susiduria su tuo, kas gimė ne iš jų iniciatyvos.

Savęs realizavimo bendruomenė

- ▶ Tarpusavio santykiai taip pat bus individualistiniai: esame kartu, bet iš esmės svarbu, kad tu būtum dėl manęs.
- ▶ Vertybės nebėra bendro gyvenimo tikslas, bet proga arba pretekstas kurtis išskirtinėms išrinktųjų grupėms, uždaroms, sudarytoms tik iš mūsų ir „mūsiškių“, o kiti tarsi neegzistuoti.

Esminis klausimas:

- ar bendruomenė yra dėl asmens?
- ar asmuo yra dėl bendruomenės?

Bendruomenė dėl Dievo Karalystės

- ▶ Bendruomenė yra dėl evangelinių vertybių!
- ▶ Tai vieta, kuri pasitarnauja Dievo Karalystės vertybių įsisavinimui ir savęs išaikvojimui dėl jų.
- ▶ **Bendruomenė** turi būti **transcendencijos** (išėjimo iš savęs, savęs pranokimo) **vieta**.
- ▶ Bendruomenės tikslas – ne tik būti kartu, bet būti kartu tam, kad įsigilintume į savo pašaukimo uždavinį ir kurtume Dievo Karalystę.

Bendruomenė dėl Dievo Karalystės

Bendruomenė yra veiksminga tiek, kiek padeda pranokti save:

- ▶ skatina žmogų mylėti Dievą visa širdimi, visu protu, visa valia ir tam atiduoti visą save.

Bendruomenė dėl Dievo Karalystės

- ▶ Todėl bendruomenė turi padėti išsiskleisti asmenims, kurių

tapatybei būdinga:

- ▶ sugebėjimas išlaikyti vidinę vienovę ir tęstinumą bėgant laikui ir keičiantis aplinkybėms.
- ▶ sugebėjimas išsiugdyti ir stiprinti ištikimybę tikrove paremtai vertybių sistemai.

Bendruomenė dėl Dievo Karalystės

- ▶ Bendruomenė yra tapatybės lopšys, ji turi padėti asmenims suvokti, kas jie yra ir kokie yra tikslai, kurių turi siekti.
- ▶ Bendruomenė save pateisina ne todėl, kad padeda žmonėms patenkinti savo poreikius, ir ne todėl, kad išmoko tam tikros „elgsenos“, tai yra, padeda būti „bendraujančiais“ asmenimis.
- ▶ Bendruomenė save pateisina, kai leidžia savo nariams teisingai pažinti save ir vertybes, dėl kurių verta išiekvoti savo gyvenimą ir prarasti save dėl Evangelijos.

Keletas svarbių principų

Bendruomenė yra normomis paremta grupė, vedama troškimo aukotis.

- ▶ **Normomis paremta grupė**: jungia žmones, kurie remiasi ne savo pačių nustatytomis vertybėmis; jie sutinka būti sąlygojami tų vertybių.
- ▶ **Socialinė grupė**: skatina asmeninių interesų ir polinkių vystymąsi; kuria vienas kito priėmimo atmosferą; savarankiškai nusprendžia, kokie bus jos įstatai; gyvuoja tol, kol pasitarnauja ir patinka savo nariams.

Broliška bendruomenė – nuolatinio ugdymo Kristaus sekimui vieta

- ▶ Nuolatinis ugdymas (...) yra esminis vienuolinio pašventimo reikalavimas. Formavimo procesas, kaip jau sakytą, nesibaigia pradine faze, kadangi dėl žmogiško ribotumo pašvęstasis asmuo niekad negalės laikyti baigtu kūrimo to naujojo žmogaus, kuris kiekvienoje situacijoje patiria savyje paties Kristaus jausmus. Todėl pradinį ugdymą turi sutvirtinti nuolatinis ugdymas, kurdamas žmogaus nusiteikimą leisti formuojamam kiekvieną savo gyvenimo dieną. (...)

Jokioje gyvenimo fazėje žmogus negali jaustis toks saugus ir uolus, kad jam neberekėtų stengtis išsaugoti ištikimybę, taip pat nėra tokio amžiaus, kuris leistų manyti, jog brendimo procesas jau yra baigtas (VC 69).

Keletas svarbių principų

Bendruomenė yra savęs peržengimo vieta,
kai:

- ▶ kiekvienas narys yra nusiteikęs būti sąžiningas savo atžvilgiu,
- ▶ atsisakydamas laikyti save tobulu,
- ▶ priimdamas kitų pagalbą, kad atpažintų, ko iš tikrųjų Dievas nori iš jo.

Asmeninis brandumas:

- ▶ Bendruomenė, kurioje brandžių narių yra daugiau negu nesubrendusių, labiau skatins augimą: subrendę asmenys prisideda prie grupės brandumo; kas yra pats suaugęs, gali padėti augti kitiems.

Bendruomenės brandumas:

- ▶ Harmonija tarp grupės siekių ir atgamtinių vertybių, dėl kurių grupė egzistuoja ir veikia.
- ▶ Grupės siekiai yra priemonės pasiekti pagrindiniam tikslui – vienybei su Dievu ir Kristaus sekimui.
- ▶ Bendruomenė yra brandi, kai tampa tramplinu nariams, kad jie pasinaudodami turimomis priemonėmis galėtų pasiekti evangelines vertybes.

Vienuolinė bendruomenė išlieka **konfliktiška**.

- ▶ Nuomonių skirtumai
- ▶ Skirtingas brandumo pašaukime ir psichologinio brandumo laipsnis
- ▶ Praeities patirtys
- ▶ Gautas auklėjimas
- ▶ .....

Individui ir grupei svarbu

- ▶ ne kad nebūtu konfliktų,
- ▶ bet kaip jie sprendžiami.

Ne bendruomenė nulemia augimą arba regresą.

- ▶ Bendruomenė gali nuteikti žmogų brendimui pasaukime, bet ne ji yra to priežastis.
- ▶ Grupė gali palengvinti augimą, bet ne ji augina, tik suteikia aplinką, kurioje galima lengviau išmokti tam tikrų dalykų.

-
- ▶ Pašaukimą brandina sugebėjimas interiorizuoti evangelines vertybes, laisvas asmeninis apsisprendimas visą savo elgseną modeliuoti remiantis vertybėmis, o ne visuomenės reikalavimais, baimėmis ar noru gauti atlygį.

Todėl yra būtini

- ▶ **„Asmeninio tapatumo jausmas“**: pažinti save, nereikalaujant nuolatinio patvirtinimo iš kitų, kas aš esu, arba užtikrinimo, kas turėčiau būti.
- ▶ **„Sveikas savęs apibrėžimas“**: kad santykiai netaptų nuolatinio patvirtinimo ir palaikymo reikalavimu.

-
- ▶ **Atsakomybė** – tai kokybinis šuolis, kuris gali kilti tik iš žmogus vidaus. „**Taip**“ gyvenimui pagal Dievo karalystės reikalavimus visada yra asmeninis, jo neįmanoma perduoti įgaliojimu.
  - ▶ Žmogų augina asmeninis pritarimas evangelinėms vertybėms.
  - ▶ Bendruomenė nepagimdo mumyse to pritarimo, tik gali jį paskatinti, jeigu pati yra evangelinių vertybių nešėja.
  - ▶ Pasikeitimas prasideda nuo žmonių, kai juose yra nuoširdus nusiteikimas atsiversti.

Bendruomeniniai konfliktai

- ▶ Mūsų bendruomenių problema yra ne konfliktų ir įtampų buvimas, bet būdas, kaip juos sprendžiame.
- ▶ Kai kurie konfliktai yra neišvengiami, o kai kurie net ir neišsprendžiami.
  - Kartų konfliktai
  - Konfliktai dėl valdžios
  - Interesų konfliktai
  - Konfliktai dėl pasikeitimų ir savo tapatumo išsaugojimo.

Konfliktų rūšys:

- ▶ Vertybiniai konfliktai
- ▶ Konfliktai dėl tikslų įgyvendinimo
- ▶ Vidiniai konfliktai
- ▶ Konfliktai su išore

Konfliktų sprendimas

Kaip nereikia spręsti konfliktų:

- ▶ Sąjungų ir gynybinių koalicijų sudarymas
- ▶ Jausmų užgniaužimas
- ▶ Pasikartojančios grumtynės
- ▶ Susitaikymas su situacija
- ▶ Dvigubos žinutės
- ▶ Neteisingi apibendrinimai
- ▶ Augantis pasitikėjimas galios strategija
- ▶ Pasitikėjimo kitu žmogumi griūtis

Konfliktų sprendimas

Trys **sąlygos** teisingam konflikto sprendimui:

- ▶ Atviras ir nuoširdus bendravimas
- ▶ Sugebėjimas mokėti įvardinti tikrąją konflikto esmę
- ▶ Nusiteikimas įsigilinti į kito požiūrį ir išnagrinėti kitų pasiūlytus sprendimus, jeigu yra būtina, einant į kompromisą.

Broliškas gyvenimas meilėje (VC 42)

- ▶ Bendruomenės gyvenimas privalo apčiuopiamai parodyti, kad broliška vienybė
- ▶ prieš būdama tam tikra misija,
- ▶ yra *teologinė terpė*, kurioje galima patirti
- ▶ mistinį prisikėlusiojo Viešpaties buvimą (plg. Mt 18,20).

Broliškas gyvenimas meilėje (VC 42)

- ▶ Tai įvyksta per bendruomenę sudarančiųjų tarpusavio meilę, tą meilę, kurią maitina Žodis ir Eucharistija, apvalo Sutaikinimo sakramentas, palaiko maldavimas vienybės, ypatingos Šventosios Dvasios dovanos tiems, kurie atidžiai klausosi Evangelijos.

Broliškas gyvenimas meilėje (VC 42)

- ▶ Tai Ji, Dvasia, įveda sielą į bendrystę su Tėvu ir Jo Sūnumi Jėzumi Kristumi (plg. 1 Jn 1,3), į bendrystę, kuri yra broliško gyvenimo šaltinis.

Ačiū!

Pax et
bonum